

Habituating Holiness

פרשיות אחרי – קדושים תשפ"ו

LEVITICUS

19 / 1-4

PARASHAS KEDOSHIM

HASHEM spoke to Moses, saying: ² Speak to the entire assembly of the Children of Israel and say to them: You shall be holy, for holy am I, HASHEM, your God. ³ Every man: Your mother and father shall you revere and My Sabbaths shall you observe — I am HASHEM, your God. ⁴ Do not turn to the idols, and molten gods shall you not make for yourselves — I am HASHEM, your God.

קצ ו' צדק (Ps) דרש מרדכי

העולם נברא בשביל ישראל ואין ישראל מגוויים לפרוש מכל עניני העולם הזה וצריך להבין את דברי הרמב"ן, הרי אם כל עם ישראל יקיימו כפשוטו את מאמר המשנה פת במלח תאכל ועל הארץ תישן, ולא יאכלו שום פרי או מיני מתיקה, לאן ילכו כל הפירות והממתקים, לגויים? אם כל עם ישראל יישנו על הארץ, לאיפה נשלח את כל המיטות, לאמריקה? שרק הגויים יישנו על מיטות? הרי העולם נברא בשביל התורה ובשביל ישראל.

5 70 NOVOMINSK ON CHUMASH 2

To explain these Midrashim, let us first examine the concept of kedushah. Kedushah is both the most fundamental and perhaps the most enigmatic word in the lexicon of Yahadus. There is nothing in our heritage that cannot be characterized with the concept of kedushah. It refers to both *sur me'ira* (refraining from sin), as is evident in Rashi and the Ramban, and *asei tov* (doing positive deeds) — אשר קדשנו במצותיו — Who sanctified us with His commandments.

So what is kedushah? It means separation. Betrothing a woman is called *kiddushin* — she becomes separated from all men other than her husband. Separating oneself from the impurities of this world is *kedushah*, as Rashi explains. It doesn't have to be separating oneself from sin; even practicing asceticism, i.e., refraining from the pleasures of *Olam Haze*, marks one as a *kadosh*; someone who fasts is a *kadosh* (Taanis 11a).

Doing a mitzvah is *mekadesh* (sanctifies) because it elevates the soul over the physical, making the person into a more spiritual being, and separating him further from the baseness of this world.

When we refrain from indulging in the lures of this world, we act albeit on a very low level — like *malachim*. But there is another way we can be *kadosh* — by engaging in this world with *kedushah*; by eating, relaxing, and enjoying this world in a refined, elevated manner, and not boorishly sinking into worldly pleasure with insatiable lust.

2 Antisocial - Chomel
people.] The injunction to be holy calls upon Jews to avoid the illicit relationships described in the previous chapter, because wherever there is a separation from immorality, there is holiness (Rashi: Vayikra Rabbah 24:6).

Ramban maintains that the concept of holiness is not limited to the observance of any particular category of commandments. Rather, it is an admonition that one's approach to all aspects of life be governed by moderation, particularly in the area of what is permitted. In Ramban's memorable phrase, someone who observes only the letter of the law can easily become הורגה הורגה, a degenerate with the permission of the Torah, for such a person can observe the technical requirements of the commandments while surrendering to self-indulgence, gluttony, and licentiousness. But God demands more of a Jew than obedience to the letter of the law. The commandment to be holy tells us, as the Sages put it, קדש עצמך במקור לך, Sanctify yourself in what is permitted to you (Yevarnos 20a), by refraining not only from what is expressly forbidden, but from too much of what is permitted.

3 הארת דרך "קדושים תהיו" ו' וינסתו

הרמ"ח לוצאטו ז"ל בנה ספרו "מסילת ישרים" על הברייתא של ר' פנחס בן יאיר, שהיא סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. תחילתי בתורה, המביאה לידי זהירות וממנה לזרירות וממנה עולה משליכה לשליכה, עד הדרגה הגבוהה ביותר — שהיא קדושה.

אם מתבוננים בפרטי הדרגות, הרי שלהגיע למדת הזהירות גם זו עבודת חיים, ומה עוד הדרגות שמעליה, ומי יכול להעפיל אל דרגת הקדושה, שהיא העשירית בסולם הדרגות?

והנה פרשת קדושים מתחילה בציווי (ויקרא יט, ט) 'דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אלהם קדושים תהיו, כי קדוש אני ה' אלקיכם, דהיינו, שהיא מצוה שנצטוו בה כל יהודי, מגיל שלש עשרה ומעלה, ואין יתכן לצוות על כן אז? הרי מצוה זו איננה שונה מהנחת תפילין ואכילת מצה, שכל יהודי נצטוו בה מגיל שלש עשרה! וב'אור החיים' הק' כתב שמשום כך כתבה התורה כאן 'דבר אל כל עדת בני ישראל' מפני שכאן נצטוו משה לאסוף את כל העם אנשים, נשים וטף, ולכאורה הוא פלא, שדוקא במצות "קדושים תהיו" יצטרך משה לאסוף אנשים, נשים וטף!

6 רוח אליהו ו' ויע

פרשתינו מתחלת במצות הקב"ה למשה רבינו ע"ה (יט, ט) דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם.

בפשטות מפרשים זאת כהוראה וציווי לכלל ישראל להיות קדושים. אך מהמדרש נראה שזו מתנה נפלאה שניתנה לישראל, שהם תמיד יהיו קדושים.

כך איתא במדרש רבה (ויק"ר כד, ב): קדושים תהיו הוה הוא דכתיב (תהלים צב, ט) ואתה מרום לעולם ה'. אמר רבי יודן רוממות אתה נוהג בעולמך. נתת כהונה לאהרן לעולם, שנאמר (במדבר יח, יט) ברית מלח עולם הוא לפני ה' לך ולזרעך אתך. נתת מלכות לדוד לעולם, שנאמר (דה"י ב"ג, ה) הלא לכם לדעת כי ה' אלקי ישראל נתן ממלכה לדוד על ישראל לעולם לו ולבניו. נתת קדושה לישראל לעולם, שנאמר קדושים תהיו.

כמו שאהרן קיבל את הכהונה במתנה לעולם, ודוד קיבל את המלוכה, כך קיבלן ישראל את מדרגת הקדושה להיות חלקם ונחלתם לעולם.

כח זה הוטבע בקרב ישראל ונקבע כעובדה בעצם מציאותם.

This is a unique, general mitzvah, commanding us to realize that the reason we merited to be given all the Torah's mitzvos is that we have the holiness that comes from being a Jew. This is reflected in the opening of the berachah we recite before performing a mitzvah: *Blessed are You, Hashem, our God, King of the universe, Who sanctified us with His commandments* — we were given the commandments because we are sanctified.

Kohanim have mitzvos that do not apply to other Jews, and this is because they have additional sanctity. That is why the blessing they recite when performing *Bircas Kohanim*, their special mitzvah to bless the Jewish people, opens with *Blessed are You, Hashem, our God, King of the universe, Who sanctified us with the holiness of Aharon*.

במדרש רבה לא כתוב מתי ובכות מי זכו ישראל למתנה זו, אך במדרש תנחומא (קדושים ב) נראה שזכו לכך על ידי יעקב אבינו.

במדרש שם אמרו:

קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם — אמר להם הקב"ה לישראל עד שלא בראתי עולמי היו מלאכי השרת מקלסין אותי בכם ומקדשין את שמי בכם והיו אומרים ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם (יה"א טו, לו).

כיון שנברא אדם הראשון אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבונו של עולם זהו שאנו מקלסין אותך בשמו, אמר להם לא, גנב הוא זה, שנאמר (בראשית ג, יז)

ותאכל מן העץ. בא נח אמרו לו זה הוא, אמר להם זה שיכור הוא, שנאמר (שם ט, כא) וישת מן היין. עמד אברהם אמרו לפניו זה הוא, אמר להן זה גר, שנולד מתרח. עמד יצחק אמרו לפניו זה הוא, אמר להן אוהב הוא לשונאי שנאמר (שם כה, כח) ויאהב יצחק את עשו.

10-b

כיון שבא יעקב אמרו לפניו זה הוא, אמר להן הן, וכן הוא אומר (שם לה, י) לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך, ונקראו כל ישראל על שמו. באותה שעה קידש הקב"ה את ישראל לשמו. אמר הקב"ה לישראל הואיל ונקדשתם לשמי, היו קדושים כשם שאני קדוש שנאמר כי קדוש אני, לכך נאמר קדושים תהיו.

זאת אומרת, כאשר זכה יעקב להיקרא בשם ישראל, אז זכו ישראל מכוחו למתנה שגבה הלזו, להיות קדושים לעולם, ועל כך נאמר להם קדושים תהיו.

מעתה, מכיון שזכינו למתנה כזו, עלינו להתבונן מה פירוש קדושים תהיו, ומה זה חייב אותנו.

קדושה, שהיא פסגת המעלות בסולמו של רפכ"י, מוטבעת בנפש הישראלית. כל עבודתינו היא לשמור עליה מכל משמר, לבל תטמא בגילולי היצר, המפתה אותנו לתאוה. אלא שכח הקדושה המוטבע בנו הוא "בכח", ועלינו להוציא יותר ויותר מה"כח" אל הפועל, וזה נעשה ע"י רמ"ח מצוות עשה, כפי שאנו מברכים לפני עשיית כל המצוות "אשר קדשנו במצוותיו", ואין הפירוש שקיים המצוות מוליך אותנו אל עבר קדושה שאינה נמצאת בנו, אלא שקיים המצוות מוציא אל הפועל את הקדושה החבויה בנו. ככל שנרבה בעשיית מצוות, יצא אותו כח קדושה, הגנוז בנו, אל הפועל. בכלל, עלינו לדעת שמחוץ לאדם אין! כל המעלות, הנשגבות ביותר, מוטבעות בנו מראשית יצירתנו, אלא שהן "בכח" ועבודת האדם היא, להוציאן מה"כח" אל ה"פועל". בכח קדושה זו המוטבעת בו יכול הוא להלחם ביצרנו.

11 ס נג

הגדרת מהות הקדושה

"יודבר ה' אל משה לאמר: דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדשים תהיו, כי קדוש אני ה' אלקיכם" (ויק' יט, א-ב). במספר מקומות בתנ"ך מצינו ביטויים, המקשרים את ישראל עם קדושה: "כי עם קדוש אתה לה' אלקיך" (דבר' ז, ו); וכן "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" (שמות יט, ו) ועוד — אך הביטוי שבפרשתנו שונה מאלה. באותם פסוקים, התנ"ך מודיע ומגלה שאנו עם קדוש, בעוד שבפרשתנו זהו ציווי: "קדשים תהיו"; כך צריכים אתם להיות. ואף שישראל הם ממיילא עם קדוש, וכל יהודי שנולד הריהו מיד חלק מעם קדוש — אבל התורה מצווה עליו לממש, להוציא אל הפועל, את הקדושה האצורה בו; שאורחות חייו, ינהלו בדרך של קדושה.

מהי בעצם הקדושה? — לקדושה מספר מובנים, אך המרכזי והכולל שבהם מורה, שקדושה היא יחוד. לקדש, פירושו: ליצד ולהזמין דבר-מה למטרה יחודית; להפרישו לתפקיד מסויים: "ויבטרו תצא מרחם הקדשתיך" אומר ה' לירמיהו (ירמ' א, ה). ולהבדיל, כשם שאיש אומר לאשה: "הרי את מקודשת לי", שפירושו: מיוחדת רק לי, כך אנו מקדשים ומיוחדים בלעדית לקדוש-ברוך-הוא. והגם שבתוך עם ישראל ישנן קדושות שונות — קדושת ישראל, קדושת הלוי, הכהן, הכהן-גדול, וכן קדושת הנזיר הגבוהה משאר ישראל — אך עם ישראל בכלל, הנו מיוחד ושייך לה' יותר מכל אומה ולשון.

וכך בשני ערפי הקדושה האחרים: המקום והזמן. ארץ-הקודש מיוחדת לה' מכל ארצות-תבל, ועליכך שמה: "ארץ ה'" (הושע ט, ג), ומקראי-הקודש, הם עתים מזומנים לגילוי קרבת-אלקים. וכשם שבקדושת האדם קיימת הדרגה — כפי שראינו בעם ישראל — כך גם בשתי קדושות אלה:

12

הקדושה מורכבת משניים

הציווי: "קדשים תהיו", מגלה לנו שחיי-קדושה בנויים משילוב של מעשה-ה' עם מעשה-אדם: את הקדושה היסודית, הבסיסית, נתן הבורא בעולמו, והיא מצויה באדם, במקום, ובזמן; והאדם, מצווה לשמר קדושה זו לגווניה השונים ולפתח אותה עוד ועוד. ולפיכך, אף שבאופן טבעי "קדש ישראל לה'" מכל האומות (ירמ' ב, ג) — עלינו להוסיף ולשכלל קדושה זו באמצעות מעשיו; ראשית — שמעשיו לא יחללו אותה, ושנית — שאף ירוממו קדושה זו בקרבנו. עניין זה, נכון כמובן גם בקדושות המקום והזמן:

8 האיר 113

רש"י מביא בשם המדרש "קדושים תהיו — הוו פרושים מן העריות ומן העבירה שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה". ובמדרש נאמר "מפני מה נסמכה פרשת עריות לפרשת קדושים, אלא ללמדך שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה". הפשטות היא, שאדם הגודר עצמו מן הערוה מגיע לקדושה, אבל מהרואה המוכבת בחז"ל והוכאה גם ברש"י משמע אחרת. 'אשה זונה וחללה לא יקחו ואשה גרושה מאישה לא יקחו כי קדוש הוא לאלקיו וגו' קדוש יהיה לך כי קדוש אני ה' מקדשכם" (שם כה, יט) 'אלמנה וגרושה וחללה זונה את אלה לא יקח וגו' ולא יחלל זרעו בעמיו כי אני ה' מקדשו" (שם י"ט).

כהן הדיוט, האסור בנשים מסוימות, האם נאסר בהן כדי שיגיע לקדושה? * האיסור הוא מפני שהוא קדוש! וכן כהן גדול, האסור בנשים נוספות, האם נאסר בהן כדי שיגיע לקדושה? הרי נאסר מפני שהוא הקדוש ביותר! ואם

חז"ל מביאים שתי דוגמאות אלה לפרש את הציווי "קדושים תהיו", שעל כך אמרו "כל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה", ואחרי שחז"ל מביאים שתי הדוגמאות מכהן הדיוט וכהן גדול מסיימים הם "והדין (הכוונה, ופסוק זה שאנו עוסקים בו, דהיינו) דבר אל כל עדת בני ישראל" וכו', גם הוא ראייה לאותו יסוד, דגם הוא סממן לפרשת עריות, אי"כ כורכים חז"ל את ציווי הקדושה הנאמר לכל ישראל עם ציווי הקדושה הנאמר לכהנים בחדא מחתא וכו', מוכח מדבריהם חידוש נפלא: מכיון שאתם קדושים, לכן עליכם להיות גדורים מן העריות!

מעלת הקדושה שבכם היא הגורמת איסורי ערוה. איסורי ערוה הן תוצאה ממעלת הקדושה בה ניחון עם ישראל, הקירבה לעריות תחלל את הקדושה שבהם! א"כ "קדושים תהיו" פירושו: שמרו על מעלת הקדושה שבכם ואל תחללוה ע"י עריות. מעתה, ככל שדרגת הקדושה גבוהה יותר, גרדי ערוה חמורים יותר, כהנים ניחוו בקדושה יתירה — לכן אסרה תורה עליהן עוד שלש נשים. כהן גדול ניחון בקדושה יתירה יותר — לכן אסרה התורה עליו עוד שתי נשים.

9

מעתה מוכן, איך יכולים לצוות על נער בגיל בר מצוה שיהיה קדוש, כשזו הדרגה הגבוהה ביותר בסולם הדרגות של רפכ"י — מפני שהקדושה נמצאת "בכח" בנפש הישראלית, מצד עצם היותו מזרע ישראל, והציווי הוא לשמור על אותה קדושה לכל תחלל ע"י איסורי ערוה,

16 מקדש הלוי ר' צינץ (בס)

וכיצד אמנם יכולים אנו, כל אחד מאתנו, להגיע למדרגה של 'קדושה'?

לדבר - נראה כי נוכל למצוא בפסוקים הבאים בהם מזכירה התורה את המצוות: 'איש אמו ואביו תיראו', 'לא תגנובו ולא תכחשו ולא תשקר', 'לא תלך רכיל בעמך', 'לא תשנא את אחיך בלבבך', 'הוכח תוכיח את עמיתך', 'לא תיקום ולא תיטור', 'ואהבת לרעך כמוך', 'את שבתותי תשמרו', 'מפני שיבה תקום והדרת פני זקן', 'לא תעשו עול במשפט', וכן הלאה - כאשר היא מסיימת ומסכמת: 'ושמרתם את חוקותי ואת כל משפטי ועשיתם אותם אני ה'."

כלומר, התורה מבהירה לנו ומלמדת אותנו, כי בכדי להגיע למדרגת ה'קדושה' - אין אנו צריכים לעשות מעשים מופלגים, גבוהים ומרוממים, או משונים ממנהג העולם... ההיפך הוא הנכון! דווקא על ידי המעשים הפשוטים והיומיומיים, על ידי הקפדה על מצוות התורה, הן על מצוות שבין אדם לחבירו והן על מצוות שבין אדם למקום, הן על ידי מצוות עשה והן על ידי מצוות לא תעשה - נוכל לרכוש את מדרגת ה'קדושה', ולקיים את המצוה המוטלת עלינו: "קדושים תהיו!"

17 ואמנם, בהמשך הפרשה - נאמר בפסוק (כ, ח'): "ושמרתם את חוקותי ועשיתם אותם אני ה' מקדשכם". כלומר: התורה מסכמת את ההדרכה שהיא העניקה לנו באשר לדרך הנכונה לרכוש בה את ה'קדושה', ומסבירה כי אם נעשה אנו את המוטל עלינו, נקיים את מצוותי ואת חוקי של הקב"ה - אזי הוא יתברך ישפיע עלינו שפע של קדושה ממרומים, וכפי שהפסוק אומר: "אני ה' מקדשכם!"

ועל כן, בטרם אנו מקיימים כל מצוה מהמצוות - אנו מברכים: "אשר קדשנו במצוותי וצווננו". כלומר: אנו מודים לקב"ה על שנתן לנו את המצוות, אשר באמצעותן אנו יכולים להתקדש - שכן על ידן הוא משפיע עלינו שפע של קדושה ממרומים!

אכן, ברור שאין די בקיום המצוות למעשה בכדי להתקדש על ידן... בכדי שתוכלנה המצוות לפעול את פעולתן הברוכה בנפשנו - עלינו לקיימם כראוי, מתוך כוונה והתבוננות, מתוך רצון אמיתי ופנימי לקיים את מצוותי של בורא העולם, אבינו שבשמים, מלך מלכי המלכים!

רק כאשר נקיים את המצוות כראוי, לכל פרטיהן ודקדוקיהן - תהיה להם הסגולה המיוחדת הזו להעלות את מדרגתנו הרוחנית כולה, ולהביאנו למדרגת הקדושה הנכספת אשר על השגתה אנו מצוים!

After this introduction, we would expect our *parashah* to delve into topics that involve exceptional holiness. Surprisingly, the *pesukim* that follow discuss many mitzvos that are logical, such as the obligations to revere parents and leave portions of one's crop for the poor, or the prohibitions against withholding wages, cursing others, or misleading people. Some of the laws that are mentioned are even among the Seven Noachide Laws, such as the prohibitions against idolatry and stealing.

19 The fact that many of the mitzvos in this *parashah* are logical or seem to be unrelated to holiness is the very lesson that underpins the entire Torah: We must observe even the "logical" mitzvos not because they are logical, but out of holiness — with fear of Heaven, the recognition that these are Hashem's commandments, and with refined character traits.

Two people might refrain from stealing, each with entirely different motivations. One does so because society couldn't exist if people robbed each other, or because a thief will be imprisoned. The other person does so because the Torah prohibits it; he bears in mind that stealing reflects a lack of belief that Hashem is Master of the world and He determines what a person will receive.

'קדושה' פירושה פרישות והתבדלות ואף התרוממות מעל לענייני העולם הזה. ככל שמרוחק הדבר יותר ונבדל יותר מהעולם הזה והשפעותיו, ככל שאדם משועבד פחות לצרכיו הפיזיים ואינו נגרר אחרי תאוותיו, כך גדלה קדושתו.

14 224 אשלי דעת R' Lopiansky

השלב הראשון ביהדות - יצירת עולם נעלה וקדוש

פרשיות ספר ויקרא מפרשת שמיני ואילך, עוסקות הרבה בענין הקדושה. יש לדעת, כי באיסורים הנוגעים לענין הקדושה, הרי מלבד עצם העבירה, הם נוגעים וחודרים עמוק לתוך עולמו של האדם. כל אדם חי בסביבה ובעולם שהוא בונה לעצמו. אדם ה"חי" רק חיים גשמיים של הנאות ותענוגים ולא יוצא מהעולם השטחי וה'גוף' כביכול, לא יוכל להתחבר לנשמתו העליונה ולהשתייך לעולם הקדושה. השלב הראשון הנדרש מכל יהודי הוא לא לחיות בעולם שפל. אם הראש מלא בהבלים אין יכולת לחוש טעם ותענוג מתורה ומצוות, שזהו בעצם ענין הקדושה: חיות ונשמה מהעולם העליון, שמחן נובעים הנאה ותענוג מעסק התורה והמצוות.

מי שמכריח את עצמו מעט להתכנס ולהיבדל מהעולם הגשמי - "מקדש עצמו מעט" - זוכה ל"מקדשין אותו הרבה" ומתחיל לקבל טעם עליון בחוריה ובמצוות. ככל שהוא מעורר את עצמו מלמטה בבחינת "שובו אלי" - "מקדש עצמו מלמטה" - כך הוא זוכה ל"ואשובה אליכם" - "מקדשים אותו מלמעלה" ונכנסת בו עצמו נשמה עליונה, כמ"ש הגר"א. הוא "מקדש עצמו בעולם הזה" וזוכה מכאן ל"מקדשין אותו לעולם הבא". כאן בתוך העולם הזה הוא זוכה לקדושה עליונה מעין עולם הבא, והרי הוא ברשות הקב"ה - "להיות לי". כך חוזר חלילה, כפי התקדשותו כך מקדשים אותו, עד למעלות העליונות, שכן היא טבעה של קדושה "תחילתה עבודה וסופה גמול, תחילתה השתדלות וסופה מתנה".

15 כוונת אהרן

מסביר המלבי"ם (ט.ט.א) כי הקדושה היא הפרישות וההתנשאות מדרכי החומר והטבע והנאות העולם, וכן הקדושה הנאמרת אצל הקב"ה גם היא פירושה התעלותו מהנהגה בעיית להנהגה ניסית למעלה מדרך הטבע.

אך הכל תלוי באדם

כאשר האדם נכנע תחת הטבע, ונמשך אחר החומר וטבעיו, אז גם בעולם הגדול וררת הנהגה טבעית. הנהגה של הסתרת פנים, שבה לא רואים את מציאות ה', אלא כל מתנהג לפי סדרי ומנהגי הטבע.

לעומת זאת, אם האדם מתגבר על טבעו ומקיים בעצמו מצוות קדושים תהיו, להתקדש ולהתנשא על הטבע, אז גם בעולם הגדול משתנית הנהגה להנהגה על-טבעית, זנהגה שבה רואים את מציאות הבורא בעולם, ושמו מתגדל ומתקדש.

זהו שאומר הקב"ה 'אם מקדשים אתם עצמכם מעלה אני עליכם כאילו קידשתם אותי', כי הכל תלוי בקדושת ישראל וממשלתם על הטבע והחומר.

על דרך זה מבאר זאת גם המשך החכמה (ריש פרשה זו).

הוא כותב שהמושג של קדושה הוא אותו מושג של הקדש.

כשמקדשים חפץ הפירוש הוא שמוסרים אותו לרשות גבוה, כך מצוות קדושים תהיו פירושה שימסור האדם את עצמו לגמרי להקב"ה - גופו לעבדו וליראה אותו, לבבו ישכלו לאהבו, עבדיו ובני ביתו ומיודעיו לקרבת לעבודת השי"ת.

כשבני אדם מתנהגים בדרך זה ומקדשים את כל כוחותיהם לה', אז תציץ הארץ ופרחו פרחיה, קול התורה נשמע, וצהלת אדון הכל מלאה הארץ. בכל הבריאה ניכרת אז שמחתו של הקב"ה, שמגלה הודו ומראה כבודו, ומשפיע שפע קדושה וברכה ממעון הברכות.

זהו אומר 'אם מקדשים אתם עצמכם מעלה אני עליכם כאילו קידשתם אותי', כי על ידי הקדושה שמתקדשים הנבראים, הם ממשיכים שפע של קדושה וברכה בעולם, שפע של התגלות אלקות, וזה נחשב להם כאילו מקדשים אותו ית' כביכול.

We can now better understand why this passage mixes together different types of mitzvos — interpersonal obligations, mitzvos that are logical, and those that are inscrutable Divine decrees. They must all be approached and performed with the understanding that they are Hashem's commandments and embody His holiness.

This, then, is why "most of the Torah's fundamentals depend on" our parashah.

R' Shternbach

We tend to associate holiness with exceptional tzaddikim, and yet the Torah commands all the members of our nation to be holy. If holiness were to consist of abstinence from worldly affairs, this would indeed be difficult to understand. But in reality, the title "holy" is reserved for someone who engages in worldly matters for the sake of Heaven and avodas Hashem, and not for the sake of physical pleasure. Our physical essence must be elevated, not negated.

That is the difference between us and the nations of the world. Their idea of holiness is personified by "spiritual" recluses such as monks, who consider a withdrawal from society and self-denial to be prerequisites for a spiritual existence. By contrast, the Torah hashkafah is that holiness can be attained even when living together in society, as long as all of a person's actions during the day — his speech, eating, and so on — are performed for the sake of Heaven.

Hence, on Shabbos, the holiest day of the week, it is a mitzvah to partake of the choicest food. Far from contradicting the holiness of the day, the act of eating is conducive to holiness if the person eats for the sake of kedushas hayom rather than for his own personal pleasure.

The naval birshus haTorah (a depraved person acting within the letter of Halachah) — found in the Ramban's commentary — uses this world for the sake of deriving pleasure from it, in complete contrast to the kadosh, who dedicates his life to performing the will of Hashem. That is why the Ramban uses the term "naval" as in the passuk "The fool (naval) has said in his heart: 'there is no God'" (Tehillim 14:1), because since a naval lives in accordance with his own desires, and not in order to fulfill the will of Hashem, it is as if he is denying Hashem's existence.

62 | Ka'asher Tziva Hashem

R' Garfield

So how does a person fulfill their life's purpose and form a bond with Hashem? The Mesillas Yesharim goes on to tell us:

והאמצעים המגיעים את האדם לתכלית הזו. הם המצוות אשר צננו עליהן הקל יתברך שמו. ומקום עשיית המצוות הוא רק העולם הזה. — The means that enable a person to reach this goal are the mitzvos that God, blessed be His Name, commanded us. And the place for fulfilling these mitzvos is only in this world.

The Mesillas Yesharim is teaching us that the way to form a bond with Hashem is through the mitzvos that He gave us. It is impossible to connect to Him in any way other than fulfilling His commandments.

Similarly, the Rambam explains that the purpose of all our avodah — prayer, Krias HaTorah and all other mitzvos — is to help us to be less involved with the mundane activities of this world and connect us to Hashem.⁶⁰

Likewise, the Zohar HaKadosh tells us that the 613 mitzvos are actually 613 מצוות, pieces of advice. They are 613 pathways to connect a person to Hashem.⁶¹

Although all the mitzvos are different from one another, there is a common thread that binds them all: every mitzvah is a way of building a connection, of helping us achieve d'veikus to Hashem.⁶²

The Mesillas Yesharim continues:

והיגיו שישתדל לדבק בו יתברך בכח מעשים שתולדותם זה הענין והם הם המצוות. This means that one should attempt to connect to Hashem, Blessed be He, through the power of actions that cause this result — and these actions are the mitzvos.⁶³

והנה התורה ק הזהירה פעמים רבות על הקדושה. קודם קבה"ת כתיב ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, ובפר' משפטים, ואנשי קודש תהיון לי, וכן כתיב הרבה פעמים והתקדשתם והייתם קדושים, לפי שתכלית כל התורה והמצוות היא שיהודי יהיה דבוק בה', ולהיות דבוק בה' שייך רק ע"י קדושים תהיו ועשיית הישר והטוב, כי קדוש אני ה' אלקיכם וע"כ רק הקדוש יכול להתדבק בו ית'. ובברכת המצוות אנו אומרים אשר קדשנו במצוותיו, הקב"ה מקדש את ישראל ע"י המצוות, כל מצוה שיהודי מקיים, כשמתעטף בציצית או מניח תפילין וכו', הר"ו מקדש את גופו. ועל זה מבקשים קדשנו במצוותיך, שכל מצוה מקדשת יותר ויותר את גופו של יהודי. מצוות קדושים תהיו אינה רק שתתנהגו בקדושה, שזהו רק החלק הראשון של ההשתדלות בתחלתו, אבל תכלית המצוה היא שאתם גופכם תהיו קדושים ועצמכם יתהפך להיות עצם של קדושה. וכל תרי"ג המצוות הם לקדש יהודי עד שיהיה עצם של קדושה בכל תרי"ג אבריו וגידיו, שאז יהיה מוכשר להתדבק בה'.

Of course, it is true that one who does mitzvos will be greatly rewarded in the World to Come; we learn this from the youngest age. But here we are learning that mitzvos play a much deeper role than simply being a means to achieve a reward. Mitzvos are actually acts of kedushah that attach a person to their Creator in both this world and the Next. And this closeness in the World to Come is the greatest good that a person can attain.⁶⁴

Since mitzvos are the means by which we forge a bond with Hashem we can understand the need to do them with kavanah. Kavanah means adding our mind to the mitzvah, to first pause and think, "I am doing this mitzvah כְּאֲשֶׁר צִוָּה הַשֵּׁם — as Hashem commanded."

The sefer Nasan B'Libo gives a beautiful explanation why doing a mitzvah with the intention, "I am doing what Hashem commanded" connects a person to Hashem. He writes:

This point is also made by HaGaon Rav Avigdor Miller. The Rav explains that the purpose of all mitzvos is to bring us closer to Hashem. In Hashem's kindness, He gave us the opportunity to draw close to Him through thinking about Him when performing the mitzvos. A person who does mitzvos habitually and mindlessly, says Rav Miller, is not only missing out on the crucial component of kavanah required to fulfill the mitzvah but is also lacking the even more fundamental understanding of why we do mitzvos to begin with! If a person does mitzvos habitually, they will no longer value the mitzvos or their purpose; the awareness that mitzvos are the means by which we draw close to Hashem via the service of our mind is totally lost on such a person.⁶⁵

Without kavanah b'mitzvos, a person will miss out on the ultimate opportunity of their lifetime, the greatest thing that they can achieve d'veikus b'Hashem! Somebody may well be doing all the mitzvos physically, but without kavanah, they are not thinking about Hashem while doing them!

Rav Miller taught that "the real perfection is d'veikus, clinging to Hashem by filling the mind at all times with the thought of Him."⁶⁷

ונקדים לבאר, על פי מה שכתבו בספרים הק', וציומר האריך בזה הרה"ק בעל המניח ז"ע בספרו הק' ליקוטי

אמרים (מפרק י"ח ולהלן), שהאבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הנחילו כחם לבניהם אחריהם עד סוף כל הדורות, והשרשו בתוך לבבות כל בני ישראל כח "אהבה טבעית" לה' יתברך, דהיינו שהמשיכו לכל נשמות ישראל, אור אלוהי מאור אין סוף ז"ה, שעל ידי האור הזה ירגיש האדם טבעו אהבה רבה לה', וישתוקק תמיד להיות דבוק אליו יתברך, ושלא להפריד ממנו בשום אופן.

וזהו הכוונה במה שאומרים בכל תפלה, יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו. כי בכל מקום שאומרים "אלהינו", ולא "אלהים", הכוונה שהקב"ה הוא אלוהי שלנו, היינו ששורה בנו אלהותו יתברך, שהוא אור אלוהי מאור אין סוף ז"ה המאיר בתוך לבות בני ישראל, ומאין נמצא בנו כח זה, לזה אומרים "ואלהי אבותינו", היינו מהאור האלהי והאהבה הטבעית שבהאבות הק', שהם המשיכו כח וטבע זה לבניהם אחריהם.

על כל פנים נחזור לעניינו, שהזכירה התורה לכל עדת בני ישראל, במצות קדושים תהיו, כי כל אדם מישראל יש בכחו לקדש עצמו במותר לו, כיון שטמונה בו כח אלוהי מן אור אין סוף ז"ה, ובוה יתפרש המשך הכתוב, קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם, ודקדקנו איו נתינת טעם היא זו, כי קדוש וגו', ולפי דברינו הכוונה, שהכתוב מפרש, היאך אפשר לקבל בר ישראל חף לאיש המוני לקיים מצוה זו, לקדש עצמו במותר לו ולשבר תאות גופו, הלא תומרות הגוף מושכו לכיון בהם להנאות, לזה אמר, כי קדוש אני ה' אלהיכם, שלא נאמר כי קדוש אני ה' אלהים, אלא "אלהיכם" דייקא, דפירושו, אלוהי שלכם, היינו שטמונה בקרבכם חלק אלוהי ממעל מן אור אין סוף ז"ה, שהוא כח האהבה הטבעית המושרשת בירושא

מהאבות הק', בכח זה יכול כל יהודי להיות קדוש, ולקדש עצמו בכל מעשיו כנ"ל.

ובבחינה זו יש לפרש הכתוב הנאמר כמה פעמים בתורה, כי עם קדוש אתה לה' אלהיך, "עם" הוא מלשון גמלים עוממות (פסחים כ"ו ע"ב), שרומז למדרגה קטנה שבני ישראל, אשר הם הקדושה שבקרבם כבר נחכסה ונסתרה מרוב חומרות, כגמלים עוממות הקרובים להכבות, גם הם יכולים להיות קדוש, והיאך ובאזיה כח אפשר להם להתקדש, לזה אמר לה' "אלהיך", פי' כי הלא שורה בך חלק אלוהי ממעל מן אור אין סוף ז"ה, שהוא כח האהבה הטבעית.

*

לבן צפת, אשר אנו קורין פרשה זו של קדושים תהיו, רריך כל אדם לעשות חשבון לנפשו, ולהתבונן בעצמו באיזו דרגה הוא עומד בקיום מצוה זו של קדש עצמן במותר לך, ולא כאלו הפוטרים עצמם ממצות עשה זו, באומרים: "מה לי לשבר תאותי בדבר שהתירה לי התורה, וכי בעל מדריגה אני שלא ליהנות מהעולם הזה". דבאמת אין שום פירוש לדברים אלו, דהרי התורה צויתה במצות עשה אל "כל" עדת בני ישראל, שכל בר ישראל, יהיה מי שיהיה, חייב לקדש עצמו גם בעסקי

היתר שלו, ואם אינו מקיים זאת, מנטול בו מצוה עשה דאורייתא, וכמו שלא ימנע האדם מלהניח תפילין בכל יום, ומלאכול מנה בלילי פסחים, כי יודע שבוה יהיה מורד באלהים חיים רח"ל, כן רריך האדם לפחד, מלמלאות תאותו כקום וכפחד בעת אכילתו ושתייתו וכו', כי בוה מנטול בזיון לב מצוה עשה המפורשת בתורה.

ובן איפסקא הלכה מפורשת בשולחן ערוך, שכתב המחבר (א"ח סי' רל"א) וזה לשונו: בכל מה שיהנה בעולם הזה, לא יריון להנאותו אלא לעבודת הבורא יתברך, כדכתיב (משלי ב' ו') בכל דרכיך דעה, ואמרו חכמים כל מעשין יהיו לשם שמים, שאפילו דברים של רשות, כגון האכילה והשתיה וההליכה והשיציה והקימה וכו' וכל כרכי גופך, יהיו כולם לעבודת בוראך או לדבר הגורם עבודתו וכו'. וכן בשכיבה, אין רריך לומר שבזמן שיכול לעסוק בתורה ובמצות, לא יתגרה

בשינה לענג עצמו, אלא אפילו בזמן שהוא יגע, ורריך לישן כדי לנוח מיגיעתו, אם עשה להנחת גופו אינו משוכם, אלא יתכוין לתת שינה לעיניו ולגופו מנוחה לצורך הצריאות, שלא תטרף דעתו בתורה מחמת מניעת השינה וכו'. כללו של דבר חייב אדם לשום עיניו ולבו על דרכיו ולשקול כל מעשיו במאזני שכלו, וכשרואה דבר שיצא

לידי עבודת הבורא יתברך יעשהו ואם לאו לא יעשהו, ומי שנהג כן עובד את בוראו תמיד, עד כאן לשון קדשו של המחבר הק'.

ועל ידי שהאדם יתרגל לשבר ולהכניע תאותיו הגשמיות למען שמו יתברך, תתעורר בו תאוה ואהבה רבה לתורה ולתפלה, כי תתעורר בו האהבה הטבעית הטמונה בו, ועל ידי זה ישתוקק תמיד להתעמק יותר ויותר בלימוד התורה הק', ובעבודה שבלב זו תפלה, אשר זאת כל תשוקתו בעולם הזה, שמוכה שמושרש בו אהבה לתורה ויראת שמים, וכמו שאנו מבקשים (בברכת החודש) חיים שמהא בנו אהבת תורה ויראת שמים, וזהו עיקר הישועה שאנו רריכין, שהתורה הק' לא תהא עלינו לעול ולמשא, אלא לתענוג רוחני, שנגיש בה טעם עולם הבא בעולם הזה, כענין שאמרו חז"ל (ברכות י"ז ע"ב)

עולמך תראה בחיך, ולכל זה יכול האדם לזכות על ידי שמקדש עצמו במותר לו. מה שאין כן אם האדם משתמש בכח התאוה שבו לתאות עולם הזה רח"ל, מכסה ומסתיר בוה על אור האהבה הטבעית הטמונה בקרבנו, ועל ידי זה נכבה בקרבנו אש הקודש וכל רגשי הקדושה, ואין לו שום הרגש ותאוה ללימוד התורה ולתפלה בהתלהבות, ומקיים כל התורה ומצות רק בהכרח ובעל כרחו רח"ל.

וביון שבוה תלוי כל רגשי הקדושה ואש הקודש של איש יהודי, לכן מתגבר היצר מאוד בוה, ובפרט כח הקליפה של גלות אמעריקע, מתגבר מאוד לייפות ולגרות לעיני בני אדם כל תאות וחמדת עולם הזה, שיהא נראה לעיניו, כאילו תאות העולם הזה היא התענוג והאושר של האדם בעולם הזה, וציימים קדמונים, קודם שהגענו לגלות אמעריקע, לא היה הנסיון

מדרגתו. דהיינו: בסיס-המצווה אמנם שווה לכולם – אך החיוב * מתחלק לפי הדרגות השונות, וכל-אחד מקיימה לפי מעלתו. וכך בכל המצוות: אהבת-ה' היא מצוה לכל ישראל, ואנו משננים פעמיים ביום "ואהבת את ה' אלקיך" (דברי ו, ה) – ובכל זאת אין אנו מקיימים אותה במידה שווה. אברהם אבינו קיים אותה כלשונה "בכל לבבך", והביא את בני-יחידו לקורבן על-גבי המזבח – איהודי מן השורה אינו נדרש כרגע אלא לכפי יכולתו במצוה זו.

36-b

כל-אחד צריך להתחיל במפלס בו הוא מצוי, ואחר-כך לעלות מעלה. והגיעי למדרגה מסויימת באהבת-ה' – לא להסתפק בזה; לנסות להגיע ליותר; להתקרב יותר לדרגת האהבה של אברהם אבינו; לשאוף להתקרב לעננה של משה רבנו. איש אינו פטור ממצוות אלה, למרות ששלמותן רחוקה מאוד מאתנו.

לשמור על הבריאות – ועל הקדושה

כך הוא לענין, גם בענין הקדושה: כל ישראל מצוים: "קדשים תהיו" – אבל כל-אחד מחוייב בה לפי דרגתו. בתיאורו של הרמח"ל למדרגת הקדושה, מדבר הוא על **יום-המעלה**; על אדם שמחשבתו דבקה **אך ורק** בקדוש-ברוך-הוא; אדם אחוז בשרע-פיקודש, שגם בעוסקו בצרכי העולם-הזה מחשבתו משוטטת במרום, ולכן נחשבת אכילתו, ארוחת-הבוקר שלו, כהעלאת קורבן במזבח! הרמב"ם ב"מורה הנבוכים" מוסר (חלק ג, פרק נא) שהאבות הקדושים, אכן זכו להגיע למדרגה עילאית זו. ובכל זאת, גם אם מדרגה זו רחוקה מאתנו מאוד – אין זה פוטר אותנו מלהיות קדושים, כפי שאנו אכן מסוגלים להיות.

ועל-כן, צריך להשתמש באיזורי העולם-הזה, ובדבד להישמר מהיגררות אחר מותרות. מובן, שכל-אחד מגדיר אחרת מהן מותרות. הגאון מוילנה אכל מעט לחם שרוי במים, ממש כמאמר המשנה: "פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה" (אבות ו, ד) – וב"ארוחה" זו הסתפק למשך מעת-לעת. אנחנו, איננו יכולים להתקיים בזה, ואין זו בבחינת מותרות לאכול מעבר לכך – אבל גם לא להימשך יתר על המידה. וכאן, הותירו לך מרווח-תמרון: ליטול את הדרוש לך מבלי לצמצם; לשמור באמת על בריאות-הגוף לעבודת ה', שיהיה כשיר לעמל התורה – אבל לא לשכוח את העיקר: לשעבד את העולם-הזה, לייחד אותו לעבודת-ה' באופן מרבי. ואמנם, יש להזהר שלא לפגוע בגוף. ה"חפץ חיים", היה מקפיד ללכת לישיבה בלילה ולכבות את האור, כדי שהבחורים יכלו לישון ויגארו

נהגו באילתם צלמוס רב, כי לא היה אפשר להשיג צימים ההם כל מיני מאכלים בכל ימות השנה, וכל ימי חיייהם לא ראו לעיניהם תאות ומותרות כאלה שמתוויים בזמנינו, שאין צהם שום תועלת אלא כדי למלאות תאות האדם, וצני אדם וצפרט בחורי חמד צימי הנעורים, נמשכים אחר תאות אלה, ונראה ונדמה לעיניהם כאילו זהו המטיקות לאדם צעולם הזה, ומשקיעים כח המאווה בדברי הכל אלו, עד

שנעשה להם כטבע למלאות תאותם, ועצר ושנה נעשה לו כחיתר, וההרגל נעשה טבע שני, ועל ידי זה נתכסה אור האהבה הטבעית הצוער בצצצם לה' ולחורמו. לכן צריך האדם זהירות רבה ועבודה גדולה בדור הזה, שלא להימשך אחר דעת ובלבולים של עומק הגלות, ולא לחפץ המיירים להתעלם מקיום מלות עשה של קדושים מהיו.

שיחות עבודת לוי (R' Rudeman)

ולמדנו מדברי הרמב"ן שצווי התורה של "קדושים תהיו" הוא שלא נדרוך אחרי התאוות ושלא נהיו נמשכים אחרי המותרות. והנה מצוה זו נאמרה ל"כל עדת בני ישראל" כמו שמבואר בפסוק, וא"כ מוכרחים אנו לומר שמצוה זו היא לכל אחד ואחד, ולא רק לגדולי ישראל.

וקשה, שאיך שייך לומר שכל אחד ואחד חייב להיות במדרגה זו, והלא זו היא מדרגה גדולה מאד, שרק יחידים מסוגלים להגיע אליה?

ונראה לומר, שכל אחד ואחד חייב להזהר מן המותרות לפי מדרגתו, * שאע"פ שלפי מדרגתו אנו יכולים לפרוש רק מדברים מסויימים

ורק במדה מסויימת, אעפ"כ דבר זה נחשב לקדושה ואנו מקיימים בזה את המצוה של "קדושים תהיו". ולדוגמא, מי שיש לו תאוה גדולה להבטל מן התורה והוא מתגבר על יצרו ולומד כבר נקרא קדוש.

והראיה לזה הוא, שהתורה קראה לנזיר "קדוש", וכמו שאמרה התורה * "כל ימי נזרו קדוש הוא לה'" (נשא ו, ח'), אע"פ שנוזר אינו פורש את עצמו מכל התאוות ומכל המותרות אלא רק מיין ותגלחת וטומאת מת. ועל כרחק מבואר מזה שכל פרישה מן התאוות נחשבת לקדושה.

קושי השלמות – וחיוב ההשתלמות

– שמעתי דבר בשם ה"חזון איש" זצ"ל, וכמדומני יש מקור לדברים ב"תוספות" (ברכי יז ד"ה רב) ועל-פיו מתיישב הדבר:

כידוע, חייב כל יהודי לכוון בפסוק ראשון של קריאת-שמע, ואם לא כיון ב"שמע ישראל" – לא יצא ידי חובת המצוה (שו"ע או"ח ס, ה). אומר על כך ה"חזון איש", שהכוונה שחייבים לכוון בה אינה שווה בכל היהודים, מי שיכול לכוון כוונת עליונות – על פי כוונת הארז"ל, וכדומה – חייב לכוון זאת, ולא יצא בפחות מכך! ומי שאינו יודע לכוון כוונת נשגבות, צריך לכוון כפי השגתו הפשוטה, כפי

In a similar vein, the Raavad makes a suggestion to those who are interested in repenting, but lack the physical stamina to fast: "One should not finish his meal in its entirety; instead, he should leave over a small portion on his plate" (*Shaar Hakedushah*). At first glance this seems to be a simple action that anyone can do. Only after attempting to follow this directive does one realize why this apparently insignificant action is the key to controlling his desires and achieving holiness.

Although this exercise involves no physical distress, it may prove more difficult than fasting. When food is especially appetizing or a dessert is particularly enticing, it can be extremely difficult to leave over a portion and not indulge one's desires by finishing the delicacy to the last crumb. One has to subdue his cravings and fight the tendency to give in to his "needs." He might even be tempted to rationalize that the Torah forbids one to waste perfectly good food (*bal tashchis*). To combat these thoughts, a person must clarify for himself that this exercise is not an act of destroying food, but part of a process of improving his character.

How does not giving into one's desires bring the person to holiness? By way of illustration, magnetic fields surround all the heavenly bodies. When a star passes through the magnetic field of the sun, the gravitational force causes it to veer ever so slightly from its course. Similarly, spiritual forces have "magnetic fields" that surround them. The yetzer hara exerts a powerful pull on us, in the form of cravings that seem irresistible. Our neshamah and seichel (the positive spiritual forces) have a corresponding "magnetic field," but it is not as powerful as the field surrounding our yetzer hara. When a person resists his desires, he draws himself away from the "pull" of the yetzer hara, and is no longer under the influence of its magnetic field. This enables him to enter the field of his neshamah and seichel, which is the core of kedushah.

If we can make even an occasional habit of leaving over a small portion on our plates, we will merit an impressive portion not only in this world but in the next world as well.

(Shiurei Chumash, Parashas Kedoshim 19:9; Alei Shur, Vol. II, p. 250; Alei Shur, Vol. II, pp. 43-46)

אורח-חיים כזה הוא ההיפך הגמור מכל קדושה! מי אומר? - "קדשים תהיו" צונו ואומר! דע לך - אומר הציווי - שהתורה תאמר רק איזהו בשר כשר ואיזהו האסור באכילה; אבל בתוך מסגרת הבשר הכשר - לא יאמר לך איש איזו כמות לאכול ובאיזו תדירות. כאן מסרו בידך את אמת-המידה, ועליך לבדוק עצמך שוב ושוב, גם בהיותך בשטח ההתר.

במילים אחרות: עלינו לכוון חייו לא רק על-פי הכתוב בתורה, אלא גם ברוח התורה; להתניש על-פי שאיפותיה המונחות בין השיטין. "קדשים תהיו", מורה להציב גבולות גם בתוך ההיתר: "קדש עצמך במותר לך" (יבמי כ.); לקדש עצמנו, ליחד וליעד עצמנו לקדוש-ברוך-הוא, לגל יהוה חייו שטופים בשרשרת של הנאות-התר.

ובאמור, השלב הבא יהיה הרס הקדושה היסודית, הצוקה בנו מרחם. שכן בחיים כאלה, שנותנתם היא הנהנתנות בלתי הכרחית מתמשכת - לא יוכל כל זיק של קדושה להתפתח; אותו פיתוח קדושה שנצטוונו בו - יעלם כליל ובמצב בו אין האדם מתעלה בקודש; כאשר כל שביב-קדושה, טובע מיד בין גלי המנועמים - הרי שהסכנה השניה אורבת מיד לפתח.

42 כשאדם מקדיש את חייו לצורך הרבים, כל מה שהוא עושה, גם מה שעושה לעצמו נעשה למען הכלל. אם הוא אוכל ועוסק בצרכיו כפי הצורך לבריאותו, זה עדיין נחשב שעושה בשביל הכלל, כי למען הכלל עליו לאכול ולהיות בריא ושלם. אחרת לא יוכל לפעול ולהיטיב עבורם כלום.

אך אם הוא משתמש במותרות, אם הוא לוקח מהעולם יותר ממה שהוא צריך. הגב את זה הוא כבר לוקח לעצמו, [דאס איז גענומען פאר זיך], כי הרי אינו צריך לכך בשביל הרבים. זה כבר מנוגד למצוה של קדושים תהיו שפירושה להתמסר ולהיות מוקדש לגמרי עבור הכלל.

על פי זה מובנת הדמיון, בצד מה, בין קדושת האדם לקדושת הקב"ה, כי כמו שכל פעולותיו של הקב"ה בכל הבריאה הן רק לצורך זולתו, כך רצונו שגם האדם יקדיש את עצמו לגמרי לטובת הכלל, שיהיו כל מעשיו רק לצורך הרבים, ולא להנאת עצמו.

אלא שהיה ניתן לחשוב שכמו שהקב"ה מסור כל כולו רק להיטיב לנבראים, ואין לו שום כוונה לעצמו כלל וכלל, כך גם האדם מסוגל להגיע למדרגה נפלאה כזו, שיכניע לגמרי את טבעו, עד שלא תהיה לו שום מחשבה ושאיפה להיטיב לעצמו, אלא כל רצונותיו יהיו אך ורק להיטיב לאחרים. על כך אמרו חז"ל 'יכול כמוני', תלמוד לומר כי קדוש אני, 'קדושתו למעלה מקדושתכם'.

הקב"ה אכן כל חפצו ורצונו זה אך ורק להיטיב לזולתו, אבל אדם אינו מסוגל להקדיש את עצמו ולהתמסר עד כדי כך למען הזולת, שלא יהיה לו שום רצון לעצמו כלל. אדם בטבע בריאתו נברא עם אהבה ורצון עצמי.

43 הרי האמת היא שכל סיבת בריאת האדם בעולם הזה, כל מה שהנשמה נאלצה לרדת לממעלה, שם היתה נהנית מזיו השכינה, זה רק כדי שלא תהיה אצלו הנאה והטובה זו נהמא דכיסופא כדאיתא (דעת תבונות אות יח). זאת אומרת, כל כך מושרשת באדם אהבת עצמו, עד שהוא רוצה בקב שלו יותר ממה שיקבל אפילו מהקב"ה אם זה בחנם.

רצון זה, מדה זו של אהבת עצמו, הטביע הקב"ה בעצמות האדם, שהוא אוהב את עצמו וחפץ בטובת עצמו. כך שאינו יכול להידמות לקדושתו של הקב"ה לגמרי.

מה אם כן עליו לעשות? כיצד עליו להיות מוקדש כולו עבור הכלל, כאשר בעצם מציאותו מוטבע רצון לדאוג לעצמו?

לשם כך - כותב רבי שמעון זצ"ל - עליו להגדיל ולהרחיב את האני שלו. ישנם כמה סוגי אנשים.

יש אדם שה'אני' שלו קטן מאוד ומורכב רק ממנו עצמו, [אין זיין זיך] גייט אריין נאר ער אליין]. הוא חושב ודואג ורוצה אך ורק בטובת עצמו ממש, ואינו דואג על אף אחד זולתו.

למעלה ממנו, אדם גדול יותר, מכניס ל'אני' שלו את כל בני ביתו ומשפחתו. כשהוא חושב ודואג על עצמו, גם הם נכללים במחשבתו, כי הוא מרגיש אותם כחלק מה'אני' שלו.

ואילו אצל אדם שהוא גדול אף יותר, נכללים ב'אני' שלו גם חבריו ומכיריו, וכשמעלה עוד יותר מכניס ב'אני' שלו את כל כלל ישראל, ואף את כל העולם כולו.

כשאדם חי באופן זה, אז גם רגש אהבת עצמו אינו סותר את היותו מוקדש כולו עבור הכלל. כי הכלל כולו הוא חלק מה'אני' שלו אשר לטובתו הוא כוסף ושואף.

40 נתיב טו

ולכן נאמרה פרשה זו בהקהל, שאין היחיד מסוגל להגיע לקדושה, כי קדושה היא ענין של מתנה והיחיד אינו ראוי למתנה. ורק ע"י כח הרבים המאוחדים יחד ראויים הם לקבל מתנה. וע"כ כתיב דבר אל כל עדת בני ישראל קדושים תהיו, כי להשיג מדרגת קדושים תהיו שסופו מתנה, צריך לזה את כח הרבים, ע"כ דבר אל כל עדת בני ישראל, שרק ע"י שיתאחדו יחד ימשיכו הקדושה, וכמ"כ ענין השבת כתיב בו ויקהל משה את כל עדת בני ישראל, שאין היחיד מסוגל להגיע לזה כי אם בכח הרבים של יהודים המאוחדים יחד, שהשבת הרי היא כמאחז"ל (שבת י:). מתנה טובה יש לי בבית גנוי ושבת שמה, ולכך אין היחיד יכול לזכות למתנה ולהגיע לאור ש"ק, אלא בכח הרבים מסוגלים לקבל את המתנה טובה של ש"ק. וכמרגלא בפומיה דמין אדמו"ר בב"א ז"ע בשם רבוה"ק, בפ' מאחז"ל כנסת ישראל יהיה בן זוגך, דכניסום של ישראל גם יחד זה בן זוגו של ש"ק. ועד"ז בארנו מד"א בתורת אבות (פר' פנחס) עה"פ למה יגרע שם אבינו ממשפחתו, שהקב"ה אינו מתייחס בתואר אב על ישראל אלא כאשר הם מאוחדים יחד, וכן בנים אתם לה' אלקיכם נאמר בלשון רבים, שזה דוקא בכח הרבים בהיותם מאוחדים כולם כאחד, משום שמדרגת בנים אתם לה' אלקיכם היא ג"כ בבחי' מתנה, והיחיד אינו ראוי לקבל מתנות ומדרגות כי אם בכח הרבים.

רוח אליהו

41 כיצד בכלל היה שייך להתדמות ולהשתוות בזה להקב"ה, עד שלשם כך צריך לומר קדוש אני ה', להשמיענו שאיננו יכולים להיות כמוהו. הרי אצל הקב"ה לא שייך ל הענין של פרישות ומותרות, וכיצד מתאים בכלל לומר כי קדוש אני ה', קדושתו מעלה מקדושתכם?

אלא - מסביר רבי שמעון זצ"ל - הפירוש הוא כך:

קדושים תהיו פירושו כמו כל הקדש, [כפי שהסביר כאמור גם המשך חכמה]. שזה תייחדות למטרה מסוימת. כשאומרים שהחפץ מוקדש לגבוה הפירוש הוא שהוא יחד מטרה נכבדה, שישתמשו בו לצורך גבוה. כך גם מצות קדושים תהיו היא שאדם יקדיש יחד את כל חייו, את כל עבודתו ועמלו למטרה שבשבילה נברא, והיא לשמש את הכלל. אדם לא נברא בשביל עצמו, אלא לצורך הרבים, לצורך הכלל (עי' הקדמה לס' נפש החיים, עת חכמה ומוסר ח"ב מאמר ו'). עליו איפוא להשתדל להיות כולו מוקדש למען זולתו. לא לחיוב שביל עצמו אלא בשביל הכלל. וזה קשור לענין הפרישות.